

زنجیره اعتبار گواهی مبدأ

Certificate of Origin Accreditation Chain

تنظیم و گردآوری:

فاطمه اسلامی

فرزانه عسکری

مقدمه

گواهی مبدا، سندی تجاری است که اتاق بازرگانی هر کشور برای کالاهای صادراتی تنظیم می‌کند. این سند مبدا (کشور) ساخت کالای مورد نظر و ملیت یک محصول را تایید کرده و به عنوان یک اعلامیه برای برآوردن الزامات سفارشی یا تجاری عمل می‌کند و طبق فرمی که توسط اتاق بازرگانی بین‌المللی (ICC) توصیه شده صادر می‌گردد. گواهی مبدا جزو اسنادی است، که خریدار برای ترخیص کالا از گمرک به منظور تعیین عوارض یا مشروعیت واردات یا صادرات به آن نیاز دارد، لذا در موعد مقرر به همراه سایر اسناد برای خریدار ارسال می‌گردد. در مجموع، گواهی مبدا برای تأیید اعتبار کالاهای صادراتی کسب و کارها، بانک‌ها و مأموران گمرک الزامی است.

اگرچه سابقه صدور گواهی مبدا به سال‌های بسیار دوری بر می‌گردد، اما صدور این سند همراه با تأیید سایر اسناد صادراتی در سال ۱۹۲۳ میلادی و در پی تشکیل کنوانسیون بین‌المللی ژنو، با تدوین مقررات تسهیل تشریفات گمرکی رایج گردید. بر این اساس دولت‌ها مجاز به تشکیل سازمان‌های مناسبی در قلمرو ملی تحت حاکمیت خود برای صدور گواهی مبدا شدند.

هر سال، میلیون‌ها گواهی مبدا در سراسر جهان صادر می‌شوند که تجارت و بازرگانی را تسهیل می‌نماید. قابل ذکر است گواهی مبدا، گواهی می‌دهد که کالاهای یک محموله به طور کامل در یک کشور خاص به دست آمده و به تولید رسیده است. تا کنون، ۷۹۶ اتاق بازرگانی از ۳۱ کشور به این زنجیره پیوسته‌اند و نتیجه آن صدور بیش از ۸/۵ میلیون گواهی مبدا بوده است. اتاق‌ها موقعیت منحصر به فردی داشته و به عنوان عامل معتمد در صدور گواهی مبدا عمل می‌نمایند و اتاق‌ها می‌توانند دو نوع گواهی مبدا صادر نمایند:

الف) گواهی مبدا/ غیر ترجیحی - برای کالاهایی که مشمول رفتار ترجیحی نیستند و به عنوان گواهی مبدا عادی شناخته می‌شود.

ب) گواهی مبدا/ ترجیحی - برای کالاهایی صادر می‌شوند که دارای تعرفه‌ها یا معافیت‌های کاهش یافته هستند و تمایل دارند با توافق‌نامه‌های منطقه‌ای مرتبط باشند.

اهمیت گواهی مبدا از نظر خریدار

از نظر خریدار که با فروشنده فاصله زیادی دارد، اگر کشور مبدا از نظر کیفیت و مشخصات کالا برای او مهم باشد و بخواهد از این بابت اطمینان حاصل نماید، ترجیحاً به گواهی مبدا که تحت ضوابطی خاص و با رعایت قواعد و اصولی که حاکم بر تعیین مبدا صحیح کالا است و به وسیله اشخاص ذی صلاح صادر و تصدیق می‌شود، بیشتر از هر چیزی بها می‌دهد.

اهمیت گواهی مبدا از لحاظ مقامات کشور مقصد

مقامات کشور مقصد نظیر بانک‌ها، وزارت‌خانه‌های صنعت، کشاورزی، درمانی، دانشگاهی و مراکز تحقیقاتی و پژوهشی هر کدام می‌توانند در رابطه با مبدا خاص مورد نظر، ارائه گواهی مبدا را خواستار شوند. در این میان، طبق معمول و بیشتر از همه گمرک و در مواردی وزارت‌خانه‌های صنعت و بانک‌ها، به گواهی مبدا و ارائه آن توسط واردکننده اهمیت می‌دهند و برای سازمان‌های مذکور دارای اهمیت است.

مزایای زنجیره اعتباربخشی گواهی مبدا ICC-WCF

- ✓ اعتباربخشی به گواهی‌ها
- ✓ ایجاد شفافیت، استقلال و پاسخگویی بیشتر در روند تجاری
- ✓ تسهیل مراودات بین‌المللی و منطقه‌ای
- ✓ تسهیل ترخیص گمرکی
- ✓ هماهنگی و همکاری بیشتر با سازمان جهانی گمرک
- ✓ دسترسی به اخبار و اطلاعات، مقالات و تحقیقات مرتبط با تجارت
- ✓ دریافت کمک فنی در حوزه‌های آموزش، تبادل تجربیات و بالا بردن آگاهی و تخصص اتاق‌ها در صدور گواهی مبدا
- ✓ دسترسی به وبسایت ICC-WCF جهت تایید آنلاین صحت اعتبار گواهی مبدا صادر شده جهت تسریع در روند انجام کار و پیشگیری از ارائه اسناد جعلی

مطابق با [وبسایت اتاق بازرگانی بین‌المللی \(ICC\)](#) تا کنون تنها ۳ اتاق بازرگانی از ایران به این زنجیره متصل شده‌اند:

Iran

Accreditation Number	Chambers
IR1600101	Tehran Chamber of Commerce, Industries, Mines and Agriculture
IR2100201	Bandar Abbas Chamber of Commerce, Industries, Mines and Agriculture
IR2200301	Lorestan Chamber of Commerce, Industries, Mines and Agriculture

به منظور جلوگیری از کلاهبرداری و تقلب از برچسب بین‌المللی CO و تأیید آن توسط گمرک‌ها، اتاق‌های بازرگانی و کسب و کارها، نام و عدد اعتبارسنجی تمامی اتاق‌های بازرگانی مورد تأیید بر روی وبسایت ICC WCF و وبسایت CO قابل رویت است.

شورای جهانی گواهی مبدأ (ICOC)

شورای بین‌المللی گواهی مبدأ (ICOC) در فدراسیون اتاق‌های بازرگانی جهان (ICC WCF)، مجمعی جهانی برای متخصصان تسهیل صادرات است که حامی اتاق‌های بازرگانی هستند که آژانس‌های صادرکننده گواهی مبدأ (Cos) در سراسر جهان هستند.

بنابراین تمامی اتاق‌های بازرگانی عضو ICC می‌توانند به این زنجیره متصل شوند و با ICOC همکاری داشته باشند. شورای جهانی گواهی مبدأ تشکیل شد تا موقعیت ویژه‌ی اتاق‌های بازرگانی را به عنوان نهاد صادرکننده‌ی گواهی مبدأ، از طریق همکاری ارتقا و گسترش دهد و به همین منظور، استراتژی‌های زیر را دنبال می‌نماید:

- ✓ همکاری با دولت‌ها و آژانس‌های بین‌المللی، منطقه‌ای و ملی با کمک ساختارهای ICC
- ✓ ایجاد زنجیره‌ی اعتبارسنجی بین‌المللی گواهی مبدأ براساس دستورالعمل‌های آن که بهترین رویه‌های بین‌المللی برای صدور را تنظیم می‌نماید.
- ✓ کمک به شناسایی و استفاده از فناوری‌های پیشرفته در ارسال گواهی‌های مبدأ و اسناد تجاری
- ✓ گسترش آزادسازی صدور گواهی مبدأ ترجیحی برای اتاق‌های بازرگانی توسط مسئولان گمرکی
- ✓ حمایت از شناسایی و پذیرش گواهی مبدأ الکترونیک توسط دولت‌ها

مزایای پیوستن اتاق‌های بازرگانی به زنجیره گواهی مبدأ

شایان ذکر است که اعتبارسنجی اتاق بازرگانی هنگامی می‌تواند انجام شود که آن اتاق از دستورالعمل‌های بین‌المللی ICC WCF تبعیت نماید و در عین حال، به رویه‌های ملی خود توجه داشته باشد. به همین دلیل، وجود زنجیره‌ی گواهی مبدأ ضرورت دارد که ارتباط بین‌المللی و تشخیص بهترین رویه‌ی گواهی مبدأ را درون شبکه جهانی صادرکنندگان Cos تضمین نماید. اتاق‌های بازرگانی با امضای پروتکل ICC WCF CO، به صدور CO با بیشترین کیفیت متعهد خواهند که تضمین‌کننده‌ی اجرای شفاف و رویه‌های تأیید سریع است. اتاق‌های بازرگانی که به زنجیره CO می‌پیوندند به عنوان اتاقی متمایز، معتبر از لحاظ بین‌المللی و باکیفیت شناخته می‌شوند و این برچسب در کنار فرم CO آن‌ها حاصل می‌شود. هدف اصلی ICC WCF از پیوستن اتاق‌های بازرگانی به زنجیره

گواهی مبدأ آن است که اتاق‌های بازرگانی کشورها در سطح بین‌المللی مورد توجه قرار گیرند؛ در مجموع مزایای متعددی را می‌توان برای اتاق‌های بازرگانی که به زنجیره‌ی CO می‌پیوندند انتظار داشت که عبارتند از:

- ✓ استاندارد جهانی هماهنگ: تضمین این که Cos با بالاترین استانداردهای هماهنگ با دستورالعمل‌های بین‌المللی CO تنظیم‌شده توسط ICC WCF صادر شده است.
- ✓ شناخت بین‌المللی: تضمین شناخت و ردیابی هر CO صادرشده توسط ICC WCF
- ✓ امنیت: گواهی مبدأ مورد اطمینان‌تر برای مسئولان گمرک و اتاق‌های بازرگانی صادرکننده‌ی Cos
- ✓ شبکه جهانی: پیوستن به شبکه جهانی اتاق‌های بازرگانی قابل اطمینانی که تسهیلات تجاری و خدمات مستند تخصصی دارند
- ✓ کسب و کار بهتر: اتاق‌ها از این همکاری منتفع می‌شوند تا نقش آتی اتاق‌های بازرگانی در ایجاد اطمینان برای کسب و کارها در تجارت و خدمات را تعریف نمایند.

دیجیتالی سازی گواهی مبدأ

ICC WCF مجموعه‌ای از ابزارهای آنلاین را برای هم‌سویی با گذار سریع به سوی کسب و کار الکترونیک و افزایش کارایی در ارائه خدمات به جامعه کسب و کار طراحی کرده است.

بسیاری از اتاق‌های بازرگانی سراسر دنیا هم اکنون گواهی مبدأ الکترونیک (eCO) را صادر می‌کنند که تضمینی برای امنیت، کارایی، مقرون به صرفه بودن و شفافیت است. اما الزامات بیشتری باید برای گسترش پذیرش این نوع از گواهی مبدأ انجام شود. به همین دلیل، کارگروه eCO ایجاد شد تا پذیرش eCO توسط ذینفعان ایجادشده و افزایش یابد و نیز، مجمع برای اشتراک دانش و تجربیات به وجود آید. نتیجه اقدامات این کارگروه تا کنون دو مستند بوده که عبارت است از:

- ✓ بهترین رویه‌های eCO
- ✓ راهنمای چگونگی افزایش مقبولیت eCO

نکته‌ی حائز اهمیت برای تأیید اعتبار گواهی‌های مبدأ، اعتبار آن‌ها است؛ وبسایت تأیید گواهی مبدأ، بستر امنی است که به مسئولان گمرکی اجازه می‌دهد اعتبار گواهی مبدأ صادرشده توسط سایر اتاق‌های بازرگانی تأییدشده را با شماره اتاق و کد تأیید آن اعتبارسنجی نماید.

مزایای بهره‌مندی از بستر تأیید آنلاین گواهی مبدأ

- ✓ اعتبارسنجی: که تطابق با استانداردهای بین‌المللی پذیرفته‌شده را تأیید می‌کند.
- ✓ امنیت بستر: که تنها در دسترس اتاق‌های بازرگانی و پشتیبان‌های فنی قرار دارد.
- ✓ کارایی: برقراری امکان بررسی اعتبار گواهی مبدأ برای مسئولان گمرکی و سایر افراد درگیر در فرآیند تأیید
- ✓ استانداردسازی داده‌ها

در وبسایت جدید گواهی مبدأ نیز از امکان کدهای QR استفاده شده است تا به جای واردکردن دستی اطلاعات، از این فناوری برای کاهش خطاها و افزایش سرعت کاربران استفاده شود.

* هزینه پیوستن به زنجیره اعتباربخشی گواهی مبدأ با توجه تعداد گواهی مبدأ صادره، تعیین می‌گردد. هرچه تعداد گواهی‌های صادره بیشتر باشد، هزینه مشارکت کمتر خواهد بود.

در ادامه به رویه‌ی پیوستن اتاق‌های بازرگانی به زنجیره‌ی CO خواهیم پرداخت.

دستورالعمل‌های گواهی مبدأ

اتاق بازرگانی بین‌المللی (ICC)، از اتاق‌های بازرگانی دعوت می‌نماید تا به عنوان اولین گام موارد زیر را بررسی کرده و مورد توجه قرار دهند:

- تمام منافعی که اتاق با پیوستن به زنجیره‌ی تأیید گواهی مبدأ کسب خواهد کرد
- فرم اطلاعات مربوط به برچسب CO تکمیل گردد
- سند هزینه عضویت: باید تعداد گواهی مبدأهای صادره‌ی هر سال اعلام شود تا ICC بتواند هزینه‌ی عضویت سالانه آن اتاق را محاسبه نماید.
- پروتکل CO درباره‌ی استانداردهای گواهی بررسی شود.

اتاق‌های بازرگانی یا سازمان‌ها باید الزاماتی را تأمین کنند تا بتوانند به زنجیره بین‌المللی گواهی مبدأ ICC WCF بپیوندند. این الزامات در واقع پروتکلی است که بر اساس استانداردهای گواهی تنظیم می‌شود و در پی درخواست هر اتاق متقاضی همراه با سایر مدارک موردنیاز برای تأیید و امضای آن اتاق ارسال می‌شود. مهمترین موردی که اتاق‌های بازرگانی موظف به رعایت آن هستند، عدم جایگزینی سیستم‌های اعتبارسنجی ملی است.

سپس اگر اتاقی به پیوستن به زنجیره علاقه‌مند بود باید اسنادی را تکمیل نماید که عبارت است از:

- پروتکل امضاشده‌ی گواهی مبدا در مورد استانداردهای گواهینامه
- لیست امضاکنندگان رسمی گواهی مبدا
- نمونه مهرهای مجاز و رسمی گواهی مبدا
- نمونه گواهی‌های مبدا صادر شده در ایران از نوع تعرفه ترجیحی و غیرترجیحی
- کپی گواهی ثبت/ تجارت اتاق؛ ترجمه آگهی تاسیس و تغییرات اتاق
- نامه یا متن ارجاعی به اتاق به عنوان بدنه‌ی صادرکننده‌ی COS/ ترجمه ماده ۱۷ و تبصره آن از قانون امور گمرکی مبنی بر اینکه اتاق به عنوان صادر کننده گواهی مبدا می باشد
- ترجمه قرارداد بیمه
- سند هزینه مشارکت (برای اطلاع از اینکه اتاق چند گواهی مبدا را در سال صادر می کند، تا بتوان هزینه مشارکت سالانه آن را محاسبه کرد)
- فرم درخواست اطلاعات (از کمیته ایرانی باید دریافت شود)؛ تا تعیین شود که آیا اتاق آمادگی درخواست برای اعتبارسنجی را دارد یا خیر
- فرم چک لیست اتاق بازرگانی متقاضی (از کمیته ایرانی باید دریافت شود)

این اسناد باید در اختیار کمیته ایرانی ICC قرار گیرد تا طی انجام مکاتبات با افراد مربوطه در ICC، فرآیند پیوستن اتاق متقاضی به زنجیره‌ی گواهی مبدا در دستور کار قرار گیرد.

پس از ارائه مدارک موردنیاز برای پیوستن به زنجیره CO، هزینه‌ای به عنوان هزینه‌ی عضویت (مشارکت) در زنجیره از اتاق متقاضی دریافت می‌گردد؛ بر اساس تعداد گواهی مبدا غیرترجیحی که اتاق صادر کرده است (خواه کاغذی، خواه الکترونیک)، ICC می‌تواند هزینه‌ی مشارکت آن در زنجیره جهانی CO را تعیین نماید. هر چه تعداد گواهی مبداهای صادرشده‌ی اتاق بیشتر باشد، آن اتاق پرداختی کمتری بابت مشارکت در زنجیره CO خواهد داشت. حتی، برای اتاق‌هایی که هزینه‌ی عضویت آن‌ها در زنجیره بیش از ۵,۰۰۰ یورو محاسبه شود، امکان پرداخت شرایطی در طی شش ماه نیز در نظر گرفته شده است و تاریخ پرداخت‌ها نیز می‌تواند از سوی خود اتاق تعیین گردد. جدول زیر نمای کلی از پرداخت‌های اتاق‌ها بابت عضویت در زنجیره اعتبار را نشان می‌دهد:

جدول محاسبه			
دسته‌بندی	تعداد CO صادر شده	اعضا	هزینه‌ها
۱- ۱۰,۰۰۰	.	۰/۰۴	.
۱۰,۰۰۱ - ۱۰۰,۰۰۰	.	۰/۰۳	.
۱۰۰,۰۰۱ - ۵۰۰,۰۰۰	.	۰/۰۲	.
۵۰۰,۰۰۱ - ۱,۰۰۰,۰۰۰	.	۰/۰۱	.
> ۱,۰۰۰,۰۰۰	.	۰/۰۰۰۱	.
			مجموع

نهایتاً، پس از تأیید مدارک ارسالی به ICC و تأیید عضویت اتاق متقاضی در زنجیره‌ی گواهی مبدأ، برچسب CO همراه با شماره مشخص به آن اتاق اختصاص می‌یابد. این برچسب که در فرم گواهی مبدأ، در کنار مهر اتاق بازرگانی، در قسمت پایین آن درج می‌گردد؛ نشان از کیفیت بین‌المللی و سریعاً قابل تشخیص است، یکپارچگی و معتبر بودن اتاق‌های بازرگانی را به عنوان نهاد ثالث مورد اطمینان در صدور COS را تقویت می‌کند و به کسب و کارها، تاجران، بانک‌ها و ادارات گمرک اطمینان مجددی می‌دهد که COS آن‌ها مطابق با بهترین شیوه‌های پذیرفته‌شده‌ی بین‌المللی صادر می‌شوند

1. Exporter (Name & Address)		Name Country	
2. Consignee (Name, Full Address & Country)		CERTIFICATE OF ORIGIN/PROCESSING	
		No.	
		NO UNAUTHORIZED ADDITION/ALTERATION MAY BE MADE TO THIS CERTIFICATE ONCE IT IS ISSUED	
3. Departure Date		4. DECLARATION BY THE EXPORTER	
4. Vessel's Tonnage/Flight No.		We hereby declare that the details and statements provided in this Certificate are true and correct.	
5. Port Of Discharge		Signature:	
6. Country of Final Destination		Name:	
7. Country of Origin of Goods		Designation:	
		Date:	
9. Marks & Number		10. No. & Kind of Packages	
		Description of Goods (include brand names if necessary)	
		11. Quantity & Unit	
12. CERTIFICATION BY THE COMPETENT AUTHORITY			
We hereby certify that evidence has been produced to satisfy us that the goods specified above originate in, were processed in the country shown in box 7. This Certificate is therefore issued and certified to the best of our knowledge and belief to be correct and without any liability on our part.			
			

برچسب باید با اندازه‌ی ۳ × ۳، به صورت رنگی یا سیاه و سفید بوده و برای استفاده جهت نسخه‌های الکترونیکی و نیز گواهی‌های مبدأ غیرترجیحی استفاده شود. آن کد اختصاص یافته به برچسب گواهی مبدأ اتاق نیز عبارت است از: **کد ISO کشور، سال پذیرش در زنجیره گواهی مبدأ و کد اعتبارسنجی اتاق بازرگانی.**

اتاق‌های بازرگانی در صورت تمایل به پیوستن به زنجیره گواهی مبدأ جهت دریافت اطلاعات و اسناد، با معاونت بین‌الملل کمیته ایرانی به نشانی eslami@icc-iran.com تماس حاصل نمایند.